

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 61/21
V Luxemburgu 15. apríla 2021

Návrhy generálneho advokáta vo veciach C-487/19
W.Ż. (Senát pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné Najvyššieho súdu -
Vymenovanie) a C-508/19 Prokurator Generalny (Disciplinárny senát
Najvyššieho súdu - Vymenovanie)

**Generálny advokát Tančev: dva novovytvorené senáty poľského Najvyššieho súdu
môžu porušovať požiadavky stanovené právom Únie v situácii, keď boli dotknutí
sudcovia vymenovaní do týchto funkcií v zjavnom rozpore s vnútroštátnymi
právnymi predpismi platnými pre vymenovanie sudcov na uvedený súd**

*Vnútroštátny súd musí preto posúdiť zjavnú a zámernú povahu tohto porušenia, ako aj závažnosť
porušenia*

Sudca W.Ż. (vec C-487/19) bol členom a hovorcom bývalej Krajowa Rada Sądownictwa (Štátna súdna rada, Poľsko; ďalej len „KRS“) a verejne kritizoval reformy súdnictva v Poľsku uskutočnené vládnuou stranou. V roku 2018 bol preradený z oddelenia Sąd Okręgowy (Krajský súd) v K. (Poľsko), kde dovtedy pôsobil, na iné oddelenie tohto súdu. Predmetné preradenie predstavuje *de facto* degradáciu vzhľadom na to, že bol preradený z druhostupňového oddelenia na prvostupňové oddelenie súdu. Proti tomuto rozhodnutiu podal W.Ż. sťažnosť na KRS, ktorá uznesením z 21. septembra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) zastavila konanie o jeho sťažnosti. W.Ż. následne odvolaním napadol toto uznesenie na Najvyššom súde (Poľsko).

Po podaní odvolania podal W.Ż. návrh na vylúčenie z prejednávania veci všetkých sudcov Najvyššieho súdu rozhodujúcich v senáte pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné (ďalej len „SMPVV“). Argumentoval tým, že SMPVV vzhľadom na jeho organizáciu a spôsob výberu jeho členov prostredníctvom KRS, ktorá bola zriadená v rozpore s Ústavou, nedokáže nestranne a nezávisle rozhodovať o odvolaniach, a to v akomkoľvek zložení z osôb, ktoré ho tvoria.

W.Ż. tvrdí, že návrh na vymenovanie všetkých sudcov SMPVV, ktorí boli zahrnutí v jeho návrhu na vylúčenie, bol zahrnutý v uznesení KRS z 28. augusta 2018 č. 331/2018 (ďalej len „uznesenie KRS č. 331/2018“). Proti tomuto uzneseniu bolo v celom rozsahu podané odvolanie na Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd, Poľsko; ďalej len „Najvyšší správny súd“) ďalšími účastníkmi procesu menovania, v prípade ktorých KRS nepodala Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej (prezident Poľskej republiky; ďalej len „prezident“) návrh na ich vymenovanie do funkcie sudcov Najvyššieho súdu. Napriek prebiehajúcemu konaniu prezident 20. februára 2019 odovzdal sudcovi A.S. menovaciu listinu do funkcie sudcu SMPVV (sudca rozhodujúci o odvolaní W.Ż ako samosudcu). Dňa 8. marca 2019, tesne pred zasadnutím v občianskoprávnom senáte, vydal v tejto veci SMPVV, rozhodujúci samosudcom (A.S.), ktorý nemal k dispozícii príslušné spisy, rozhodnutie o odmietnutí odvolania W.Ż. ako neprípustného. SMPVV navyše uviedol, že odvolanie W.Ż. je neprípustné napriek skutočnosti, že W.Ż. už podal na občianskoprávny senát Najvyššieho súdu návrh na vylúčenie všetkých sudcov SMPVV.

M.F. (vec C-508/19) je sudkyňou Sąd Rejonowy (okresný súd) v P. (Poľsko). Dňa 17. januára 2019 bolo proti nej začaté disciplinárne konanie. V tomto konaní sa tvrdilo, že jej správanie viedlo k prieťahom v konaniach a že nepripravila včas písomné odôvodnenie svojich rozsudkov. Dňa 28. januára 2019 vydal J. M., pôsobiaci ako sudca Najvyššieho súdu, vykonávajúci funkciu predsedu Najvyššieho súdu, ktorý riadi prácu disciplinárneho senátu, uznesenie, ktorým bol ustanovený disciplinárny senát príslušný na prejednanie jej veci v prvom stupni.

M.F. tvrdí, že v konaní proti nej nemožno pokračovať, lebo J. M. nie je sudcom Najvyššieho súdu vzhľadom na to, že do funkcie sudcu Najvyššieho súdu v disciplinárnom senáte nebol

vymenovaný. Jeho vymenovanie 20. septembra 2018 je neúčinné, lebo bol vymenovaný: (i) po uskutočnení výberového konania zo strany KRS na základe oznámenia prezidenta, ktoré podpísal prezident bez kontrasignácie zo strany Prezes Rady Ministrów (predseda vlády); (ii) po podaní odvolania proti uzneseniu KRS, ktoré obsahovalo návrh na vymenovanie J. M. do funkcie sudcu Najvyššieho súdu v disciplinárnom senáte, na Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd) jedným z účastníkov výberového konania a predtým, ako tento súd rozhodol o odvolaní.

Z tohto dôvodu občianskoprávny senát (vec C-487/18) a senát pre pracovné a sociálne zabezpečenie (vec C-508/18) Najvyššieho súdu podali návrhy na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor.

V dnešných súbežných návrhoch generálny advokát Evgeni Tančev najskôr posudzuje, či právo Únie bráni vymenovaniu A.S. a J.M. do funkcie sudcu Najvyššieho súdu v SMPVV, respektíve v disciplinárnom senáte.

Podľa generálneho advokáta je vzhľadom na kľúčovú úlohu, ktorú KRS zohráva v procese menovania sudcov a absenciu právneho preskúmania rozhodnutí prezidenta o vymenovaní sudcu, nevyhnutná existencia možnosti požiadať o účinné právne preskúmanie zo strany kandidátov na sudcov. Je to tak najmä v prípade, keď štát, rovnako ako v tejto veci, svojím konaním zasahuje do procesu menovania sudcov spôsobom, ktorý môže ohroziť budúcu nezávislosť týchto sudcov. Potrebné právne preskúmanie by malo: a) nastať pred vymenovaním, lebo potom je už sudca chránený zásadou neodvolateľnosti; b) prinajmenšom zahŕňať, či nedošlo k prekročeniu alebo zneužitiu právomoci, nesprávnemu právnemu posúdeniu alebo zjavne nesprávnemu posúdeniu, a c) umožniť objasnenie všetkých aspektov procesu menovania, vrátane prípadných požiadaviek práva Únie, formou položenia otázok Súdnemu dvoru, najmä pokiaľ ide o požiadavky vyplývajúce zo zásady účinnej súdnej ochrany. Preto akt vymenovania za sudcu Najvyššieho súdu, ktorý uskutočnil prezident predtým, ako Najvyšší správny súd s konečnou platnosťou rozhodol o odvolaní podanom proti uzneseniu KRS č. 331/2018, predstavuje zjavné porušenie vnútroštátnych pravidiel upravujúcich proces menovania sudcov Najvyššieho súdu, ak sa tieto pravidlá vykladajú v súlade s platným právom Únie (najmä s článkom 19 ods. 1 druhým pododsekom ZEÚ).

Podľa názoru generálneho advokáta Tančeva zjavný a zámerný charakter porušenia rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu, ktorým sa rozhodlo o odklade výkonu uznesenia KRS č. 331/2018, ktorého sa dopustil tak dôležitý štátny orgán, ako je prezident republiky, oprávnený vydať akt vymenovania do funkcie sudcu Najvyššieho súdu, svedčí o zjavnom porušení pravidiel vnútroštátneho práva upravujúcich proces menovania sudcov. Navyše samotná skutočnosť, že prezident nevenoval pozornosť právoplatnému rozhodnutiu Najvyššieho správneho súdu – teda správneho súdu posledného stupňa – ktorým sa nariaďovali predbežné opatrenia a odložil výkon uznesenia KRS č. 331/2018 dovtedy, kým predmetný súd rozhodne vo veci samej, naznačuje závažnosť porušenia, ku ktorému došlo. Generálny advokát pripomenul, že dodržiavanie predbežných opatrení nariadených vnútroštátnymi súdmi zo strany príslušných vnútroštátnych orgánov členského štátu je „neoddeliteľnou súčasťou hodnoty právneho štátu zaručenej článkom 2 ZEÚ a na ktorom je založená Únia“.

Generálny advokát skúma účinky zistenia, že by A.S. nepredstavoval súd zriadený zákonom. Poukazuje na to, že keď samosudca A.S. vydal predmetné rozhodnutie o neprípustnosti, proti ktorému nemožno podať opravný prostriedok, potom – za predpokladu, že tento sudca nespĺňa požiadavky súdu zriadeného zákonom – musí byť právna účinnosť tohto rozhodnutia obmedzená. Vnútroštátny súd by tak mohol zrušiť toto rozhodnutie a rozhodnúť o návrhu na vylúčenie sudcov SMPVV, ktorý podal W.Ž., takže by bolo možné, aby návrh W.Ž. preskúmal súd, ktorý spĺňa požiadavky článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ (teda vnútroštátny súd).

Pokiaľ ide o vec C-508/19, generálny advokát zastáva názor, že súvislosť medzi návrhom vo veci samej a ustanoveniami práva Únie sa týka skutočnosti, že sudkyňa (M.F.) vnútroštátneho súdu, ktorý môže rozhodnúť o uplatnení alebo výklade práva Únie, žiada, aby jej bola v rámci disciplinárneho konania vedeného proti nej poskytnutá možnosť účinnej súdnej ochrany zaručenej článkom 19 ods. 1 ZEÚ v spojení s článkom 47 Charty základných práv Európskej únie. Takáto

ochrana znamená pre členské štáty povinnosť poskytnúť potrebné záruky, aby sa zabránilo riziku, že sa tento disciplinárny režim použije ako systém politickej kontroly obsahu súdnych rozhodnutí, čo znamená, že M.F. má právo byť súdená nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. To tiež znamená, že súd, ktorý má rozhodnúť v jej disciplinárnom konaní, nemôže byť určený sudcom, ktorého vlastné vymenovanie porušilo práve to isté ustanovenie práva Únie, hoci sám vydáva rozhodnutia týkajúce sa uplatňovania alebo výkladu práva Únie¹.

Generálny advokát Tančev zdôrazňuje, že pri procese menovania J.M. do funkcie došlo k mnohým možným zjavným porušeniam právnych predpisov vzťahujúcich sa na menovanie sudcov: (i) konanie sa začalo bez kontrasignácie ministrom požadovanej Ústavou, čo podľa neho robí tento proces neplatným *ab initio*; (ii) išlo o novú KRS, ktorej členovia boli vymenovaní v rámci nového legislatívneho procesu, ktorý je protiústavný a nezaručuje nezávislosť; (iii) predbežnému súdnemu preskúmaniu aktu vymenovania bránili rôzne zámerné prekážky, lebo: a) KRS zámerne neposlala žalobu podanú proti svojmu uzneseniu na Najvyšší správny súd v rovnakom čase, keď ju zaslala prezidentovi republiky, pred uplynutím lehoty, v rámci ktorej tak mala urobiť; b) prezident vymenoval sudcov navrhovaných v uvedenom uznesení pred skončením súdneho preskúmania tohto uznesenia a bez čakania na odpoveď Súdneho dvora na otázky, ktoré mu boli položené vo veci C-824/18, týkajúcej sa súladu spôsobov tohto preskúmania s právom Únie. Prezident sa preto dopustil potenciálneho zjavného porušenia základných noriem vnútroštátneho práva.

Generálny advokát dospel k záveru, že senát súdu nepredstavuje nezávislý a nestranný súd v zmysle práva Únie, ak objektívne podmienky, za ktorých bol vytvorený, jeho vlastnosti, ako aj spôsob menovania jeho členov odôvodňujú vznik oprávnených pochybností právnych subjektov o neovplyvniteľnosti tohto senátu vonkajšími faktormi, a to najmä o priamom alebo nepriamom vplyve zákonodarnej a výkonnej moci, ako aj o jeho neutralite vo vzťahu k navzájom kolidujúcim záujmom, ktoré prejednáva, a teda pochybností, že to môže viesť k tomu, že tento senát nebude môcť byť považovaný za nezávislý a nestranný s následkom narušenia dôvery, ktorú musia súdne orgány v demokratickej spoločnosti vzbudzovať u osôb podliehajúcich súdnej právomoci. Je na vnútroštátnom súde, aby so zreteľom na všetky relevantné skutočnosti, ktoré zistil, určil, či je to tak v prípade súdu, akým je disciplinárny senát Najvyššieho súdu.

V takejto situácii zásada prednosti práva Únie vyžaduje, aby vnútroštátny súd upustil od uplatňovania ustanovení vnútroštátneho práva, ktoré zverujú právomoc rozhodovať v sporoch, akým je ten vo veci samej, takémuto senátu, aby mohol tieto spory prejednať taký súd, ktorý spĺňa vyššie uvedené požiadavky na nezávislosť a nestrannosť a ktorý by bol príslušný, ak by sa dané ustanovenia neuplatňovali.

UPOZORNENIE: Súdny dvor nie je viazaný návrhmi generálneho advokáta. Úlohou generálnych advokátov je nezávisle navrhnúť Súdnemu dvoru právne riešenie veci, ktorá im bola pridelená. Sudcovia Súdneho dvora od tohto momentu začínajú v tejto veci poradiť. Rozsudok bude vyhlásený neskôr.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

Úplné znenie návrhov ([C-487/19](#) a [C-508/19](#)) sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň ich prednesu.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z prednesenia návrhov je k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106

¹ Rozsudok z 2. marca 2021, A.B. a i. (Vymenovanie sudcov na Najvyšší súd – Odvolanie), [C-824/18](#); pozri tiež TK č. [31/21](#).